

*ExFoS - Expert Forensic Science**XXII. mezinárodní vědecká konference soudního inženýrství**Brno 2013***ZNALECKÉ ZJIŠŤOVÁNÍ V PŘÍPÁDECH NEOPRÁVNĚNÉHO LOVU ZVĚŘE****EXPERT SURVEY IN CASES OF ILLEGAL HUNT****Filip Chrbját¹¹⁵****ABSTRAKT:**

Príspevok pojednáva o zjišťování skutečností u případů neoprávněného lovu zvěře, tedy pytláctví. Základními otázkami jsou definice neoprávněného lovu zvěře, určení postupu při zjišťování základních skutečností a stanovení výše škody na zvěři. Pro stanovení postupu při znaleckém zjišťování se vycházelo z obecných zásad soudního inženýrství (Bradáč 1999), platných právních předpisů a metodik oceňování zvěře (Feuereisel 2000; Novák 2003; Chrbját 2012). Problematika postupu u znaleckého zjišťování u případů neoprávněného lovu zvěře není v České republice zpracovaná a ucelená. Tento příspěvek je součástí autorovy disertační práce s názvem „Návrh metodiky pro oceňování živé a usmrcené zvěře“.

ABSTRACT:

The work is assessing cases of illegal hunts of game in expert activities. The basic questions are definition of illegal hunting, the procedure for determining the identifications of the facts and determining of amount of damage. The source for determining of expert procedure were the general principles of Forensic Engineering (Bradac 1999), valid legislation and game valuation methods (Feuereisel 2000, Novak 2003, Chrbjat 2012). The procedure for expert detection in cases of illegal hunting in the Czech Republic is not processed and integrated. This article is component of author's dissertation thesis entitles "Design methodology for the valuation of live and killed game".

KLÍČOVÁ SLOVA:

Znalecké zjišťování, oceňování živé a usmrcené zvěře, oprávněný lov, hodnota zvěře

KEYWORDS:

Expert survey, valuation of live and killed game, illegal hunting, game, value of game

1 ÚVOD

Dne 1. listopadu 2011 vešel v účinnost zákon č. 330/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů a změny se dotýkají i paragrafu 304 (Pytláctví), trestního zákoníku, ve kterém se v odstavci 1) slovo „uloví“ mění zpět na „loví“. Tedy činný rod nové formulace pytláctví zní: Kdo neoprávněně loví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přenechává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

Odstavec 2) stejného paragrafu uvádí: Odnětím svobody na šest měsíců až pět let, peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty bude pachatel potrestán

¹¹⁵⁾ Filip Chrbját, Ing. et Ing., VUT v Brně, Ústav soudního inženýrství, Údolní 244/53 budova U14, 602 00 Brno, filip.chrbjat@usi.vutbr.cz

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného větší prospěch
- c) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvlášť uloženou povinnost chránit životní prostředí
- d) spáchá-li takový čin zvlášť zavrženíhodným způsobem, hromadně účinným způsobem nebo v době hájení, nebo
- e) byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán

2 POJEM „NEOPRÁVNĚNÝ LOV ZVĚŘE“

Neoprávněný lov zvěře je také nazýván nelegálním lovem nebo myslivci pytláctvím. Zákon o myslivosti (z. č. 449/2001 Sb., o myslivosti) uvádí v paragrafu 56 neoprávněný lov (pytláctví) jako jeden z případů škody na zvěři.

Neoprávněného lovu se pachatel dopouští v trvání od okamžiku, kdy začne neoprávněně lovit, tedy poruší některé z níže uvedených skutečností neoprávněného lovu až do okamžiku, kdy samotný lov ukončí anebo pomine neoprávněná skutečnost.

Při oprávněném lovu zvěře mluvíme o lovcích, při neoprávněném lovu o pachatelích.

Neoprávněný lov zvěře je takový lov, který není v plné míře v souladu s platnými právními předpisy týkajícími se tohoto lovu a dochází k porušení jedné z následujících povinností či povolení:

1. DOKLADY LOVCE

Lovec musí mít u sebe na lovu tyto doklady:

a. lovecký lístek

Lovecký lístek vydává Orgán státní správy myslivosti.

b. povolenku k lovu

Uživatel honitby vydává povolenku k lovu na konkrétní druhy zvěře, jejich pohlaví, případně věkové třídy a počet kusů zvěře možných odlovit.

c. potvrzení o povinném pojištění

Dle § 48, zákona o myslivosti, každý, kdo loví zvěř, musí být pojištěn pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou při této činnosti ublížením na zdraví nebo usmrcením jiných osob s limitem pojistného plnění nejméně ve výši 20 000 000 Kč a za škodu na věci s limitem pojistného plnění nejméně ve výši 500 000 Kč na jednu pojistnou událost.

d. průkaz mysliveckého hospodáře

V případě, že je lovec v dané honitbě zároveň i mysliveckým hospodářem.

e. průkaz a odznak myslivecké stráže

V případě, že je lovec v dané honitbě zároveň i mysliveckou stráží.

f. zbrojní průkaz a průkaz zbraně

V případě, že lov probíhá se střelnou zbraní.

g. evidenční kartu dravce

Pouze v případě lovu s dravcem.

2. HONEBNÍ POZEMKY

Lovec může lovit pouze na honebních pozemcích, na kterých má platnou povolenku k lovu.

Pozn. Vznikne-li potřeba jednorázově omezit nebo trvale regulovat stavy některého druhu zvěře, popřípadě i jiných živočichů (například zdivočelých holubů ve městech) na nehonebních pozemcích, povolí lov na těchto pozemcích na žádost jejich vlastníků, popřípadě nájemců nebo z vlastního podnětu orgán státní správy myslivosti. Povolit lze lov i mimo dobu lovu. Provedením lovu orgán státní správy myslivosti pověří uživatele honitby, v jejímž obvodu jsou nehonební pozemky, popřípadě uživatele nejbližší honitby, kterému také patří ulovená zvěř; v katastrálních územích, v nichž není žádný honební pozemek, pověří osoby, které mají platné lovecké listky; ulovená zvěř patří těmto osobám. OSSM v pověření stanoví podmínky pro provedení lovu, zejména určí denní dobu, zásady vzájemné koordinace postupu osob nebo omezení vstupu na hřbitovy nebo do chatových a zahrádkářských osad. Pokud se jedná o nehonební pozemky prohlášené orgánem státní správy myslivosti z důvodů bezpečnostních nebo vojenských (§ 17 odst. 2), provádí lov na těchto pozemcích organizace v oboru působnosti Ministerstva obrany. (§ 41, zákona o myslivosti).

3. ZPŮSOB LOVU

Lovec nesmí lovit zakázanými způsoby lovu (dle § 45, zákona o myslivosti), ale jen způsobem odpovídajícím zásadám mysliveckým, zásadám ochrany přírody a zásadám ochrany zvířat proti týrání. Každý kus ulovené nebo nalezené zužitkovatelné zvěře spárkaté musí být ihned po ulovení, nalezení nebo po provedené dohledávce označen nesnímatelnou plombou. Plomba se upevňuje za Achillovu šlachu na zadní noze.

Pozn. V rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti o povolení, popřípadě uložení úpravy stavu zvěře v honitbě nebo o zrušení chovu určitého druhu zvěře může být uvedeno, že při této úpravě stavu zvěře neplatí některé zakázané způsoby lovu, a to lovit zvěř s pomocí elektrických zařízení schopných zabít nebo omráčit, zdrojů umělého osvětlení, zrcadel, zařízení pro osvětlení terče, hledí pro střelbu v noci s elektronickým zvětšením obrazu nebo pro převrácení obrazu, reprodukční soustavy s hlasy zvěře, výbušnin, jde-li o lov v noci, a dále lovit zvěř kromě prasat divokých a lišek obecných za noci, tj. hodinu po západu slunce až do hodiny před východem slunce; lovit prase divoké a lišku obecnou v noci bez použití vhodné pozorovací a střelecké optiky; střílet spárkatou zvěř v odchytových a aklimatizačních zařízeních a v přezimovacích objektech, s výjimkou zvěře poraněné a chovatelsky nežádoucí; lovit na společném lovu zvěř spárkatou kromě laní a kolouchů jelena evropského a jelena siky, muflonek a muflončat, selete a lončáka prasete divokého; tento zákaz se netýká lovu v oborách (§ 45, zákona o myslivosti).

4. DRUH ZVĚŘE

Lovit lze jen zvěř, která není hájena podle § 2 písm. c), zákona o myslivosti, tedy zvěř obhospodařovatelnou lovem. Pokud orgán ochrany přírody rozhodne o odlovu živočichů,

kteří nejsou zvěří, může tento odlov provést za stanovených podmínek osoba oprávněná podle zákona o myslivosti (držitel loveckého lístku) (§ 42, zákona o myslivosti).

Obr. 1 – Převoz prasete divokého označeného plombou. (CHRBJÁT, F., 2010)
Fig. 1 – Transport of wild boar with a mark. (CHRBJÁT, F., 2010)

5. DOBA LOVU

Konkrétní druhy zvěře lze lovit jen ve stanovenou dobu. Dobu lovu určuje vyhláška č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu a vyhláška č. 480/2002 Sb., kterou se mění vyhláška 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu.

Pozn. Vyskytne-li se potřeba lovu některého druhu zvěře, která není hájena podle § 2 písm. c), mimo dobu jejího lovu pro účely vědecké, povolí takový lov orgán státní správy myslivosti. Pokud mezi žadatelem a uživatelem honitby nedojde k dohodě, může být v povolení rozhodnuto i o způsobu lovu, náhradách a podobně. Stejně se postupuje při povolení odchytu zvěře, lovu poraněné zvěře a lovu zvěře pro účely výcviku a zkoušek loveckých psů a loveckých dravců.

3 ZJIŠŤOVÁNÍ ZÁKLADNÍCH SKUTEČNOSTÍ U NEOPRÁVNĚNÉHO LOVU ZVĚŘE

3.1 Otázky zadavatele posudku

Je-li snahou zadavatele posudku dozvědět se podstatné okolnosti případného neoprávněného lovu zvěře, je důležité správně položit otázky v zadání, na které má znalec v posudku odpovědět. Jde především o skutečnosti týkající se:

1. Jsou pachatelovy doklady k lovu platné?
2. Jaké je přesné místo, kde lovil? (popř. ulovil)
3. Jakým způsobem lovil?
4. Jakou zvěř lovil? (popř. ulovil)
5. Jaký byl datum a čas lovu?

Pro zadání se formuluje účel vyhotovení posudku, včetně speciálních požadavků zadavatele. Zadavatel dodá jím dostupné podklady pro vypracování posudku. Chybějící podklady si obstará znalec.

3.2 Příprava znaleckého posudku

Znalci může být dovoleno, aby byl přítomen u výsledku obviněného a svědků a aby jim kladl otázky vztahující se na předmět znaleckého zkoumání, a je-li to potřeba, dovolí se znalci nahlédnout do spisů nebo se mu spisy zapůjčí. Znalci nepřísluší hodnotit důkazy a řešit právní otázky.

Znalec si zvolí postup zjišťování skutečností a metodu výpočtu hodnoty zvěře, v případě potřeby jejího ocenění. Znalec si připraví měřicí zařízení (dálkoměr, fotoaparát, GPS lokátor, zápisník atd.).

3.3 Místní šetření a venkovní konzultace

Nutná je vizuální kontrola míst, kde neoprávněný lov probíhal a jeho zdokumentování (nejlépe fotografiemi) a určení konkrétního místa neoprávněně ulovené zvěře pomocí GPS souřadnic. Některé honitby nemají mezi sebou zřetelné hranice a pro určení poškozeného uživatele honitby mohou být GPS souřadnice rozhodující. Účastníci se pozvou na venkovní šetření písemnou pozvánkou.

Účastníky jsou znalec, zaujatý uživatel honitby (uživatelé honiteb), vyšetřující policista, případně další svědci. O místním šetření se vyhotovuje zápis s prezenční listinou účastníků. V zápisu je též vhodné přiložit mapu s vyznačením hranic honiteb a zakreslením místa neoprávněného lovu. Konzultace připadá v úvahu například s

- příslušným Organem státní správy myslivosti,
- Ústavem soudního inženýrství, VUT v Brně,
- Lesnickou a dřevařskou fakultou, MENDELU v Brně.

3.4 Nález

V nálezu je třeba popsat doklady, které opravňovaly pachatele k lovu a ty, které mu k lovu scházely. Kontroluje se jejich platnost a oprávněnost použití v daném případě. Popíše se prostředí, ve kterém neoprávněný lov probíhal s určením případného konkrétního místa ulovení zvěře. Vhodné je uvést také denní dobu a okolnosti, za kterých lov probíhal.

Popíše se podrobně způsob, jakým lov probíhal, například jaká zbraň byla k lovu použita, zda probíhal lov v organizované skupině nebo jako individuální, zda byl kus spárkaté zvěře řádně

označen plombou atd. Tyto skutečnosti v nálezu se doloží podklady umožňující jejich pozdější přezkoumatelnost.

Uvedou se zákonné předpisy, normy a nařízení, kterých se celá záležitost dotýká.

3.5 Stanovení výše škody na zvěři

Škodou na zvěři se rozumí finanční újma, která vznikla uživateli honitby v souvislosti s ulovením a zcizením jednoho nebo více kusů zvěře. Přitom ulovení může být provedeno odstřelem nebo odchytem. U zvěře obhospodařované lovem je nejobektivnějším způsobem zjištění výše finanční újmy součet všech výnosů, o které uživatel honitby upytlačením kusu zvěře přišel. U zvěře obhospodařované lovem vznikne uživateli honitby přímá škoda z ušlého zisku za případný poplatkový odlov a prodej zvěřiny a jiných tělesných částí zvěře a o „reprodukční ztrátu“. Celková výše finanční hodnoty by měla vycházet z ceny obvyklé, která by byla dosažena při zobchodování stejného nebo obdobného majetku. Lze použít metodu ocenění zvěře dle CHRBJÁT (2012), FEUEREISEL (2000) nebo NOVÁK (2003).

4 ZÁVĚR

Závěrem lze z myslivecké praxe říct, že je obvykle obtížné zjistit pachatele neoprávněného lovu zvěře a zjistit skutečnosti způsobu lovu. Často se obtížně zjišťuje i místo ulovení zvěře a tím i poškozeného uživatele honitby. Na dodržování povinností spojených s ochranou myslivosti dohlíží především myslivecká stráž, která ve spolupráci s Policií ČR řeší tyto případy kriminality.

Obr. 1 – Myslivecká stráž při výkonu své funkce. (CHRBJÁT, F., 2010)
Fig. 1 – Game guard is monitoring the situation. (CHRBJÁT, F., 2010)

5 LITERATURA

- [1] ALEXANDR, P. a kolektiv: *Forenzní ekotechnika, Les a dřeviny*. Akademické nakladatelství Cerm, s.r.o., Brno, 2010 Brno, 625 s. ISBN 978-80-7204-681-2
- [2] BRADÁČ, Albert a kol.: *Soudní inženýrství*. Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., Brno, Červen 1997 Brno, 140 s. ISBN: 80-7204-057-X.
- [3] FEUEREISEL, Josef: *Ekonomika v současné české myslivosti*. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2006. Habilitační práce
- [4] FEUEREISEL, Josef: *Příspěvek k vypracování zásad oceňování zvěře*. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2000. Disertační práce
- [5] CHRBJÁT, Filip: *Problémové okruhy při vypracování metodiky pro oceňování živé a usmrcené zvěře*. VUT v Brně, duben 2011, Brno, ISBN 978-80-214-4276-4
- [6] CHRBJÁT, Filip: *Historické přístupy a teorie oceňování zvěře*. VUT v Brně, leden 2011, Brno, ISBN 978-80-214-4238-2
- [7] CHRBJÁT, Filip: *Stanovení celkové hodnoty zvěře*. VUT v Brně, duben 2012, Brno, ISBN 978-80-214-4485-0
- [8] Kolektiv autorů: *Penzum, základy znalostí z myslivosti*. vydal Druckvo spol. s.r.o., 7. vydání, 2006.
- [9] MZe ČR: *Sazebník minimálních hodnot upytlačené zvěře podle druhu, pohlaví a věku*. 2010. dostupné [on-line] na <http://www.cmmj.cz/Files/08/0873fee6-266c-4374-8d9a-b69acd396bac.pdf>
- [10] NOVÁK, Rudolf: *Myslivecké právo*. SLŠ Hranice, 2003.
- [11] NOVÁK, Rudolf: *Náhrady škod způsobených na zvěři*. článek v časopisu Myslivost, Stráž myslivosti, 1998/2/6-7
- [12] Vyhláška č. 491/2002 Sb. o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd
- [13] Vyhláška č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu Zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti, v platném znění
- [14] Vyhláška č. 480/2002 Sb., kterou se mění vyhláška 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu
- [15] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění